आप्य *a.* [अपां इदं अण् स्वार्थे ष्यञ्] 1 Watery. -2 Obtainable, attainable (आप्-ण्यत्). **-प्यः** A class of gods. इन्द्रो मन्त्रद्रुमस्तत्र देव आप्यादयो गणाः -2 A kind of horse, born in water; अक्रोधवेगाः सत्त्वप्रा आप्यास्ते तुरगाधमाः। शालिहोत्र of भोज ed. by Kulkarni, Appendix II, 153. **-प्यम्** Ved. 1 Confederation, alliance; किं सनेन वसव आप्येन Rv. 2.29. 3. -2 A friend; यो नो नेदिष्ठमाप्यम् Rv. 7. 15. 1. -3 Water; पृथ्व्याप्यतेजोनिलखानि Śvet. Up. 2. 12; 6. 2.

आपकर *a.* (**-री** *f.*) [अपकरे भवः अण् अञ् च] Offensive, unfriendly, mischievous.

आपक्व *a.* Crude, raw, half-baked **-क्वम्** A cake, bread.

आपगा [अपां समूहः आपम्; तेन गच्छति गम्-ड] A river, stream; फेनायमानं पतिमापगानाम् Śi. 3. 72; Ki. 13. 24.

आपगेयः [आपगायां गङ्गायां भवः ढक्] A son of the river, an epithet of Bhīṣma or Kriṣṇa; यदाश्रौषं चापगेयेन संख्ये Mb. 1. 183.

आपणः [आपण्-घञ्] 1 A market; shop. विपणापणवान् रम्यः Mb. 14. 59. 11; भक्ष्यमाल्यापणानां च ददृशुः श्रियमुत्तमाम् Mb. -2 Trade, commercial commodity; पिहितापणोदया Rām. 2. 48. 37. -3 A group of shopkeepers; शकटापणवेशाश्च यानं युग्यं च सर्वशः Mb. 5. 196. 26. **-Comp. -वीथिका** A row of stalls, market; Rām. **-वेदिका** A shopcounter.

आपणक, आपणिक *a.* [आपणादागतः ठक्] 1 Relating to traffic, market &c.; mercantile; सम्मार्जितमहामार्गरथ्यापणकचत्वराम् Bhāg. 1. 11. 14. -2 Got from the market (as duties.). **-कः** 1 A shop-keeper, merchant, dealer. -2 A tax on market shops. -3 Assize, market-rate.

आपत् 1 P. 1 To fall upon, attack, assail; उदायुधानापततः R. 12. 44, 5. 50; Bk. 3. 48. -2 To approach, come towards K. 202; एतत् प्रायेण श्रुतिविषयमापतितमेव K. 136 has reached the ears; 268. -3 To fly towards, come in flying, come or drive in haste, rush upon; अपि नाश्वश्रमः शीघ्रं रथेनापततस्तव Rām. 2. 72. 5 -4 (*a*) To happen, take place, occur, come to pass; कथमिदमापतितम् U. 2; K. 262, 158; अहो न शोभनमापतितम् Pt. 2. (*b*) To fall to one's lot or share, befall; अहोऽस्माकं महद्भोजनमापतितम् Pt. 1; आपतन्ति हि संसारपथमवतीर्णानामेते वृत्तान्ताः K. 175, 132; सर्वस्यैव स्खलितमापतति 291; H. 1. 28, 168. -5 (*a*) To occur to, cross (the mind); इति हृदये नापतितम् K. 288 (*b*) To be felt or regarded; मधुरतराण्यापतन्ति मनसः K. 103 are felt or regarded; 202, 236, 329. -*Caus.* (पातयति) To go towards, approach (Ved.).

आपतनम् 1 Approaching, coming, assailing &c. -2 Happening, occurrence. -3 Descending, alighting. -4 Obtaining. -5 Knowledge; क्वचित् प्राकरणिकादर्थादप्राकरणिकस्यार्थस्यापतनम् S. D.10. -6 Natural sequence, necessarily following.

आपति *a.* Ved. Coming in haste, rushing on. **-तिः** The wind (always blowing) (सततगतिर्वायुः).

आपतिक *a.* (**-की** *f.*) Accidental, unforeseen, sent from heaven. **-कः** A hawk, falcon.

आपतित *a.* 1 Fallen to the lot of. -2 Happened, befallen, occurred, come to pass. -3 Alighted, descended.

आपात *a.* Rushing upon, attacking. **-तः** 1 Rushing or falling upon, attack, descending, alighting; तदापातभयात्पथि Ku. 2. 45; गरुडापातविश्लिष्टमेघनादास्त्रबन्धनः R. 12. 76. -2 Throwing down. -3 Causing to descend or fall, falling down; धारापातैः Me. 50. -4 (*a*) The present or current moment, the instant; आपातरम्या विषयाः पर्यन्तपरितापिनः Ki. 11. 12; आपातसुरसे भोगे निमग्नाः किं न कुर्वते S. D; आपातरमणीयानां संयोगानां प्रियैः सह। अपथ्यानामिवान्नानां परिणामोऽतिदारुणः॥ H. 4. 75; Bv. 1. 115; Māl. 5. (*b*) (Hence) First sight or appearance; see आपाततः. -5 Happening, becoming apparent, appearance. -6 Assault, a method of catching elephants (Mātaṅga L. 10. 1. 13). -7 Hell (नरक) आपातान्प्रतितिष्ठन्ति पुलिन्दशबरा इव Mb. 12. 151. 8. **-Comp. -दुःसह** *a.* unbearable at the first attack; U. 7. **-दुष्प्रसह** *a.* unbearable in its onset, making a furious charge; आपातदुष्प्रसहमाविरभूदनीकम् M. 5. 10. **-मात्र** *a.* Being only momentary.

आपाततः *ind.* At the first sight or attack, instantly, immediately; S. D. 632.

आपातिन् *a.* Falling on, attacking, descending, happening.

आपात्य *a.* Rushing on, approaching to attack; आपात्यसैनिकनिराकरणाकुलेन Śi. 5. 15.

आपत्य *a.* (**-त्यी** *f.*) [अपत्य-अण्] 1 Relating to offspring. -2 (In gram.) Relating to the formation of patronymic words; आपत्यस्य च तद्धितेऽनाति P. VI. 4. 151.

आपथि *a.* Ved. Being on the way or journey. **-थिः, थीः, -थ्यः** Ved. A wanderer, traveller, आपथयो विपथयोऽन्तस्पथा अनुपथाः Rv. 5. 52. 10.

आपद् 4 Ā. 1 To go near, walk towards, approach; एष रावणिरापादि वानराणां भयंकरः Bk. 15. 89. -2 To enter into, go to, attain to (a place, state &c.); वक्त्रमापद्य मारुतः Śik. 9; निर्वेदमापद्यते becomes disgusted Mk. 1. 14; आपेदिरेऽम्बरपथम् Bv. 1. 17; क्षीरं दधिभावमापद्यते Ś. B. milk turns into curds; पाण्डुरतामापद्यमानस्य K. 69 becoming pale; 160; विस्मयमापेदे 179; श्लोकत्वमापद्यत यस्य शोकः R. 14. 70 assumed the form of a verse; चिन्तामापेदे Dk. 130 fell a-thinking; so विश्वासम्, निर्वृतिम्, संशयम्, वशम्, पञ्चत्वम् &c. पुनः पुनर्वशमापद्यते मे Kaṭh. 1. 2. 6. -3 To get into trouble, fall into misfortune; अर्थधर्मौ परित्यज यः काममनुवर्तते। एवमापद्यते क्षिप्रं राजा दशरथो यथा॥ Rām.; see आपन्न below. -4 To happen, occur; जिघत्सोर्नूनमापादि ध्वंसोऽयं तां निशाचरात् Bk. 6. 31; एवमापद्यते M. 1 so it is. -*Caus.* 1 To bring about, bring to pass, accomplish, effect; कुजद्भिरापादितवंशकृत्यम् R. 2. 12; Śānti.